

RHF-enes servicemiljø for nasjonale tjenester, nettverk og sentre

RHF-enes servicemiljø skal bistå og veilede nasjonale tjenester, kvalitets- og kompetansenettverk og nasjonale sentre. Servicemiljøet skal bidra til samordning på tvers av regionene.

Styringsystem for nasjonale tjenester

Skal sikre rasjonell ressursutnyttelse og likeverdig tilgang til kompetanse og høyspesialisert behandling

Helsedirektoratet:

- årlig evaluering av nasjonale tjenester
- godkjenner opprettelse av nye tjenester
- tar stilling til endring eller avvikling av etablerte tjenester.

De regionale helseforetakene/helseforetakene:

- ansvaret for drift av de nasjonale tjenestene
- skal sørge for at godkjente tjenester oppfyller krav og intensjoner i forskrift 1706 av 17. desember 2010 (lovdata.no)

HOD besluttet å gjennomføre endringer i organisering av og videreføring av dagens nasjonale kompetansetjenester.

- Avvikle kompetansetjenester - videreføres som kvalitets- og kompetansenettverk
- Oppdrag fra HOD:
 1. Lage rammeverk for kvalitets- og kompetansenettverk
 2. Utrede servicemiljø for nasjonale tjenester
- RHF-ene har i tillegg laget **prinsipper for etablering** av nasjonale funksjoner for tjenester som ikke lenger faller inn under forskrift/lov

Oppdrag:

Tilleggsdokument 2021 og Statsbudsjett 2022:

Helse Vest RHF skal følge opp endringane i system for nasjonale tenester, jf. omtale i Prop. 1 S (2020-2021), under dette leggje rammene for **nasjonale kvalitets- og kompetansenettverk** og etablere nasjonalt servicemiljø med regionale nodar.

Tidligere øremerket tilskudd skal finansiere nasjonalt servicemiljø med regionale noder som de regionale helseforetakene har fått i oppdrag å etablere, samt tjenester som avvikles som nasjonale kompetansetjenester, men videreføres som nasjonale kvalitets- og kompetansenettverk eller i annen form.

RHF-ene holde av midler til servicemiljø anslagsvis 2 -4 % av øremerkede midler.

RAMMEVERK FOR KVALITETS- OG KOMPETANSENETTVERK

UTGANGSPUNKT OG FORANKRING

I forbindelse med revisjon av nasjonale tjenester har Helse- og omsorgsdepartementet i 2019 satt tidsrammen for nasjonale kompetansetjenester til å være fem eller 10 år. Det er Helse- og omsorgsdepartementet som ifølge veilederen for nasjonale tjenester vedtar avvikling av nasjonale tjenester. Fra 1. januar 2019 er denne myndigheten delegert til Helsedirektoratet.

Etter avvikling som nasjonal tjeneste, kan kompetansetjenester videreføres som et kvalitets- og kompetansenettverk utenom regelverket for nasjonale tjenester. Kvalitets- og kompetansenettverk skal bidra til å videreføre fagmiljø som er bygget opp. Nettverkene skal forankres i de regionale helseforetakene (RHF-ene), som i fellesskap har ansvar for oppretting og avvikling av nettverkene.

NETTVERK

Et nettverk er i denne sammenheng definert som et faglig, interregionalt samarbeid der aktørene har et felles ansvar for kompetansespredning, og der ett fagmiljø koordinerer aktiviteten.

FORMÅL

Kvalitets- og kompetansenettverk skal bidra til likeverdige helsetjenester med god kvalitet, og med mål om å durere revisjon i praksis.

ORGANISERING, OPPGAVER OG RAMMER

Nettverkene skal koordineres fra det helseforetaket som hadde ansvar for den nasjonale kompetansetjenesten.

Oppgaver

Hovedoppgavene for nettverket skal være:

- Kompetansespredning gjennom nettverket ved å bistå til at eksisterende og ny kunnskap fra forskning og kvalitetsregistre blir tatt i bruk i alle regioner
- Bistå eiere og nasjonale helsemyndigheter til å avklare faglige spørsmål

En representant fra fagmiljø i alle regioner skal delta i nettverket, og representantene har et felles ansvar for oppgavene som ligger til nettverket. Brukere skal være representert. Ut fra behov, kan aktører fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten og andre relevante sektorer være med i nettverket.

Finansiering

Rammen for den koordinerende enheten er en million kroner som skal dekke ledelse og sekretariatsfunksjoner, samt driftsmidler til bl.a. drift av nettsider og nettverksmølinger.

Dersom det er behov for en tettere forankring av nettverket, f.eks. gjennom etablering av mindre stillinger (10-20 %) i alle regioner, vil rammen pr. år være to millioner kroner.

Nettverket finansieres av de regionale helseforetakene. Ved oppstart av nettverket avgjøres rammen for finansieringen, jf. alternativene ovenfor. Ved etablering av stillinger i andre regioner, må innholdet i stillingene avtales. Personer med slike delstillinger skal fortsatt være ansatt i egne helseforetak.

Drift av finansiering avgjøres av RHF-ene, i samråd med aktuelt helseforetak og fagmiljø.

Forskning, drift av registre og andre underbyggende aktiviteter, forutsettes finansiert av andre kilder.

Varighet

Kvalitets- og kompetansenettverk har en varighet på fem år med øremerket tilskudd. Etter fem år (i år seks etter etablering) gjør RHF-ene i fellesskap en vurdering av om tilskudd skal videreføres for en ny periode. Dette vil blant annet bli sett i sammenheng med ressursbehov for andre nettverk. Etter hvert som nye kompetansetjenester skal utvikles og videreføres som nettverk, vil det være behov for å frigjøre midler for å kunne finansiere disse.

Rapportering

Nettverkene skal levere en kortfattet, årlig rapport til RHF-ene med fokus på oppgavene som ligger til nettverket. De regionale helseforetakenes felles rapporteringssystem, eRapport, skal benyttes. Lenker til rapporteringsskjema vil bli sendt ut til den koordinerende enheten som har ansvar for å forankre årsrapporten i nettverket.

Lenker:

- <https://nettsteder.regjeringen.no/nasjonaletjenester/oppfolging-av-nasjonale-kompetansetjenester/>
- <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/sykehus/nasjonale-tjenester/id614574/>

Vedtatt i AD-møtet
25. april 2022

Rapport

Omorganisering av nasjonale kompetansetjenester i spesialisthelsetjenesten

02.02.22

**Utredning av et nasjonalt servicemiljø
for nasjonale tjenester, nasjonale
kvalitets- og kompetansenettverk og
nasjonale sentre**

13. mai 2022

Vedtatt i AD-møtet
mai 2022
Forslag sendt til
HOD juni 2022

Omorganisering av nasjonale kompetansetjenester

- rapport behandlet i AD-møtet 25. april 2022

- prinsipper for samordning av videreutvikling av nasjonale kompetansetjenester som avvikles
- prinsipper for etablering av nasjonale funksjoner for tjenester som ikke lenger faller inn under forskrift/lov
- finansieringsmodell for kompetansetjenester, kvalitets- og kompetansenettverk og kompetansetjenester som videreføres i annen organisasjonsform
- RHF-ene skal samordne arbeidet med omorganisering av kompetansetjenester som ikke skal videreføres som kvalitets- og kompetansenettverk.
- RHF-ene samordner prosessen, men selve omorganiseringen gjennomføres regionalt med involvering av brukere og tillitsvalgte.

Må vurderes når nasjonal kompetansetjeneste omorganiseres

Driftsoppgaver

Innlemmelse i nasjonal behandlingstjeneste

Videre kompetansebygging

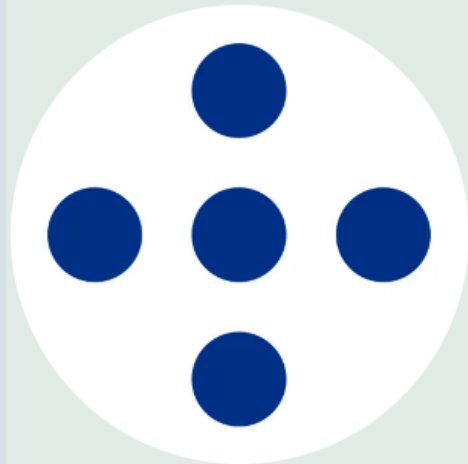

Videreføring i annen organisasjonsform

Avvikling

HOD støttet forslag
til modell

RHF-enes servicemiljø for nasjonale tjenester, nettverk og sentre

RHF-enes servicemiljø skal bistå og veilede nasjonale tjenester, kvalitets- og kompetansenettverk og nasjonale sentre. Servicemiljøet skal bidra til samordning på tvers av regionene.

Det interregionale AD-møtet

Det interregionale fagdirektørmøtet

Nasjonalt servicemiljø

Består av de fire regionale servicemiljøene
Driftes av en interregional arbeidsgruppe hvor ledelse og koordinering rulleres mellom regionene (RHF-ene)
Interregional arbeidsgruppe rapporterer til IR fagdirektørmøte ved den regionen som har ledelsen

Mandat

RHF-enes servicemiljø for nasjonale tjenester, kvalitets- og kompetansenettverk og nasjonale sentre

Oppgave	Regionalt servicemiljø	Nasjonalt servicemiljø
Søknader om nye nasjonale tjenester	<ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for søknadsprosess i egen region Bidra til forankring av søknader fra alle regioner 	<ul style="list-style-type: none"> Utforme og vedlike søknadsinformasjon og felles søknadsskjema Forberede sak til interregionalt fagdirektørmøte om søknader om nye tjeneste
Faglig rapportering	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomgå årsrapporter og identifisere oppfølgingsbehov for hver tjeneste Oppfølging av tjenester, nettverk og sentre 	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere utfordringer som framkommer gjennom regional gjennomgang av årsrapporter Utarbeide oppsummering av årsrapporter Utarbeide sak til IRF (hva går bra, felles utfordringer) Vedlikeholde rapportskjema og veiledningstekster for nasjonale tjenester, utvikle nye rapportskjema for nettverk og sentre.
Avvikling av nasjonale kompetansetjenester	<ul style="list-style-type: none"> Sørge for avvikling og ivareta organisatoriske konsekvenser 	<ul style="list-style-type: none"> Samordne prosesser interregionalt Fremme sak til IRF om vurdering av ev videre drift av tjenester
Informasjon og opplæring til tjenester og referansegrupper	<ul style="list-style-type: none"> Informere/opplæring tjenester og referansegruppe-medlemmer i egen region 	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeide felles informasjon/opplæringsmateriell Vedlikeholde nettside
Samarbeids- og dialogarena	<ul style="list-style-type: none"> Organisere samarbeids- og dialogarena i egen region 	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle nye og mer skreddersydde arenaer for samarbeid og dialog som f.eks. workshops, konferanser om utvalgte tema mv., for bedre kompetanseoverføring og informasjons- og erfaringsutveksling
Dialog med Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet		<ul style="list-style-type: none"> Om rapportering Ved avvikling av kompetansetjenester m.m.
Referansegrupper	<ul style="list-style-type: none"> Oppnevne referansegruppedlemmer Følge opp/støtte referansegruppedlemmer 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde og forbedre kjernemandat for referansegrupper vurdere organisering og rutiner for oppnevning av referansegruppedlemmer
Oppfølging av tjenester, nettverk og sentre. F.eks. arbeid med resultat- og kvalitetsmål, likeverdig tilgjengelighet m.m.	<ul style="list-style-type: none"> Støtte egne tjenester, nettverk og sentre 	<ul style="list-style-type: none"> Samordne og utarbeide felles maler o.l. ved behov. Vurdere felles utfordringer
Nettsted		Etablere og drifte felles nettsted.

4. Finansiering

Helse- og omsorgsdepartementet gir i dag et øremerket tilskudd til nasjonale kompetansetjenester. RHF-ene ble i Statsbudsjettet for 2021–2022 bedt om at 2-4 % av det øremerkede tilskuddet skal holdes tilbake for å finansiere et nasjonalt servicemiljø.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over hva 4 % av øremerket tilskudd utgjør for hver region. Grunnlaget er hentet fra Prop. 1 S fra HOD 2021-2022, s. 189.

Region	Antall komp. tj. pr. 2021	Øremerket tilskudd 2022	Hvorav til tjeilne diagnoser	Til øvrige tjenester	Andel øvrige	Støttefunksjoner 4% til øvrige tjenester i mill. kr.
Helse Sør-Øst	29	354,2	232,7	121,5	56 %	4,9
Helse Vest	10	36,9		36,9	17 %	1,5
Helse Midt-Norge	8	41		41	19 %	1,6
Helse Nord	5	76,3	58,6	17,7	8 %	0,7
Totalt	52	508,4	291,3	217,1		8,7

Med bakgrunn i dette er hver region ansvarlig for å sette av tilstrekkelig midler til å ivareta oppgavene som servicemiljøet har ansvar for. Dette omfatter både ressurser til regionale oppgaver utover det som er ytt hittil, og til nasjonal koordinering. RHF-ene vurderer selv fordeling av ressurser mellom RHF og aktuelle HF.

5. Ledelse av servicemiljøet

Ledelse av servicemiljøet skal gå på omgang mellom regionene. I interregionalt fagdirektørmøte 21. november 2022 sluttet fagdirektørene seg til at Helse Vest leder nasjonalt servicemiljø for nasjonale tjenester, nasjonale kvalitets- og kompetansenettverk og nasjonale sentre i perioden 2023-2024.

6. Evaluering

I brevet til RHF-ene mottatt 20.09.22 der Helse- og omsorgsdepartementet støttet etablering av en nettverksmodell for drift av servicemiljøet, ble det bedt om en statusrapport for servicemiljøet etter to års drift. Det ble særlig bedt om en evaluering av risiko som ble pekt på i rapporten fra RHF-ene knyttet til sårbarhet, mengde oppgaver og ansvar for å vurdere årsrapportene.

Det skal på denne bakgrunn gjøres en gjennomgang av erfaringer med drift av servicemiljøet etter to år.

RHF-enes servicemiljø

- Mandat basert på rapport vedtatt i AD-møtet
- Drift i tråd med forskrift og veileder for nasjonale tjenester
- Skal styrke regional oppfølging og bedre nasjonal samordning
- Regionene har et selvstendig ansvar for drift av tjenester i egen region.
- Skille mellom regionale og nasjonale oppgaver og ansvar
- Styring og oppfølging i tråd med [forskrift](#) og [veileder i det nasjonale styringssystemet](#).
- Nettverksmodell – fire regionale enheter
- Driftes av interregional arbeidsgruppe
- Leder for arbeidsgruppen rapporterer til interregionalt fagdirektørmøte
- Ledes av Helse Vest 2023 – 24
- Evaluering etter 2 års drift

Oppgaver for RHF-enes servicemiljø

- Oppfølging av **tjenester, nettverk, sentre og referansegrupper**
- Legge til rette for faglig rapportering og vurdering av årsrapporter
- Omorganisering nasjonale tjenester – vurdere eventuell videre drift (jf. rapport)
- Informasjon og opplæring
- Legge til rette for samarbeid og dialog
- Dialog med Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet
- Etablere og drifte nettsted
- Interregional oppfølging og koordinering knyttet til medlemskap og tilknytning til [European Reference Networks \(ERN\)](#)
- Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser og Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde
- Søknader om nye nasjonale tjenester – egen interregional prosess

Skal styrke regional oppfølging og bedre nasjonal samordning

Regionene har et selvstendig ansvar for drift av tjenester i egen region

Sentrale oppgaver første år:

- Administrative rutiner – etablert felles arbeidsområde og møtестruktur
- Skille mellom regionale og nasjonale oppgaver
- Rapportering og vurdering av årsrapporter
- Etablere nettside
- Samordning av nettsider for tjenestene
- Prosess/årshjul for søknader om nye tjenester
 - Gjennomgang søknadsskjema for nye tjenester
- Følge opp rutiner for nettverk og sentre
- Informasjon til tjenestene – inkl. dagsmøte

- **Nasjonale tjenester**

Region	Kompetansetjenester	Behandlingstjenester	Flerregionale behandlingstjenester	Kommentar
Helse Sør-Øst	30	33	7	Fem flerregionale tjenester sammen med Helse Vest og to med Helse Midt-Norge
Helse Vest	10	11	5	Fem flerregionale tjeneste med Helse Sør-Øst
Helse Midt-Norge	8	1	2	To flerregionale tjenester med Helse Sør-Øst
Helse Nord	5	1	0	
Totalt	53	46	7	Totalt er det sju flerregionale tjenester

- **Nye kvalitets- og kompetansenettverk - nasjonale sentre**

RHF-enes servicemiljø for nasjonale tjenester, nettverk og sentre

RHF-enes servicemiljø skal bistå og veilede nasjonale tjenester, kvalitets- og kompetansenettverk og nasjonale sentre. Servicemiljøet skal bidra til samordning på tvers av regionene.

Tjenester, nettverk og sentre

Etablering, endring, oppgaver og prosedyrer.

[Les mer →](#)

Referansegrupper

Mandat, etablering, brukerrepresentanter og opplæring.

[Les mer →](#)

Rapportering

Krav til rapportering, tidslinjer og frister

[Les mer →](#)

Søknad om nye nasjonale tjenester

Informasjon om skjema og søknadsprosess.

[Les mer →](#)

[Om servicemiljøet](#)

[Rammeverk og retningslinjer](#)

Om servicemiljøet

De regionale servicemiljøene skal bistå og veilede nasjonale tjenester, kvalitets- og kompetansenettverk og nasjonale sentre. RHF-enes servicemiljø skal bidra til samordning på tvers av regionene og rapporterer til interregionalt fagdirektørmøte. I perioden 2023 – 2024 er det Helse Vest som leder RHF-enes servicemiljø.

Kontaktinformasjon til de regionale servicemiljøene

Helse Midt-Norge

[Send e-post til May Britt Kjelsaas](#)

Helse Nord

[Send e-post til Siw Skår](#)

Helse Sør-Øst

[Send e-post til Kirsti Tørbakken](#)

Helse Vest

[Send e-post til Gjertrud Jacobsen](#)

eller

[Send e-post til Sølvi Lerfald](#)

Etter ønske fra tjenester

Nasjonalt dialogarena for nasjonale tjenester, nettverk og sentre i spesialisthelsetjenesten

Endringer i nasjonalt regelverk, oppfølging i RHF-ene, etablering av nasjonalt servicemiljø og ny samarbeids- og dialogarena.

15. SEPTEMBER
2023

15. sep. 2023, 10:00 - 15:30

Påmelding

Nettsider for nasjonale tjenester

- Mange informative og gode sider i dag
- Mer informasjon på nettsider – forenkle årlig rapportering
 - Godkjent beskrivelse av tjenesten
 - Henvisningskriterier
 - Mål for tjenesten
 - Samsvar mellom sider for flerregionale tjenester - felles mål
 - Få fram data over tid - likeverdig tilgjengelighet
- Planlegger interregionalt samarbeid - mal for nettsider – kommunikasjonsavdelinger bidrar

The screenshot shows the Helse Bergen website header with the logo and navigation links. The main content area features a large image of a patient in a hospital bed being attended to by medical staff. To the right of the image is a yellow box with the text 'Nasjonal behandlingsteneste for avansert brannskadebehandling' and a 'Kontakt oss' button with a right-pointing arrow.

Below the image, there is a text block: 'Brannskadeavdelinga har landsdekkande funksjon for behandling av pasientar i alle aldersgrupper med store brannskadar, brannskadar som krev spesiell ekspertise og andre definerte tilstandar. Avdelinga har åtte senger, fire av desse er intensivsenger. Det blir behandla om lag 150 pasientar med alvorlege brannskadar kvart år.'

Below this text is a list item: 'Metodebok i Brannskadebehandling (Brannskadeavdelinga, Haukeland universitetssjukehus)'. Underneath are two dropdown menus: 'Vårt ansvar' and 'Undervisning og forskning', both with downward-pointing arrows.

At the bottom of the screenshot, there is a section titled 'Behandling av brannskadar' with a sub-header. The text reads: 'Brannskadar er ein hyppig skadeårsak og treng ofte sjukehusbehandling. Her finn du informasjon om korleis dei ulike typene brannskadar vert behandla når du kjem til oss.' To the right of this text is a photograph of a person's hand with a burn injury being treated. Below the text is a link: 'Informasjon om behandling av brannskadar →'.

Rapportering

Nasjonale tjenester, nettverk og sentre skal rapportere årlig til regionalt helseforetak. Rapporteringen skjer gjennom eRapport, og lenke til skjema sendes alle som skal rapportere. Frist for rapportering er 10. februar. Årsrapportene inngår som en del av RHF-ets årlige melding til Helse- og omsorgsdepartementet.

✓ [Krav til innhold på nettsider](#)

✓ [Vurdering av årsrapporter](#)

[Spørsmål? Ta kontakt med ansvarlig i din region](#)

Endring av ansvar

- Ønsket fra både Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet at RHF-ene overtar vurdering av årsrapporter fra nasjonale behandlings- og kompetansetjenester
- Helsedirektoratet har ansvar i 2022, men:
- Servicemiljøet gjennomførte vurdering for 2022 i tett samarbeid med Helsedirektoratet
 - Vurderte spesielt behov for regional og interregional oppfølging
 - Interregionalt fagdirektørmøte vurderte status og behov for oppfølging og tiltak i mai 23
 - Tilbakemelding til Helsedirektoratet 1. juni 2023
- Fra og med rapportering for 2023 legges ansvaret til RHF-ene ved Servicemiljøet

Nasjonale tjenester – årsrapporter

Nasjonale tjenester er en fellesbetegnelse for nasjonale behandlingstjenester, flerregionale behandlingstjenester og nasjonale kompetansetjenester i spesialisthelsetjenesten.

Nasjonale og flerregionale behandlingstjenester innebærer en sentralisering av behandlingen til ett eller to steder i landet og skal bidra til helsemessige gevinster og mer likeverdig tilgang til pasientbehandling av høy kvalitet, samt bedre kostnadseffektivitet.

Nasjonale kompetansetjenester er etablert for å utvikle og heve kvaliteten på de leverte tjenestene og å levere dem så trygt som mulig, gjennom oppbygging og spredning av nasjonal kompetanse innen en rimelig tidshorisont.

Det er Helse- og omsorgsdepartementet som fatter vedtak om etablering, lokalisering og avvikling av de nasjonale tjenestene og alle tjenester skal derfor rapportere årlig om virksomheten som grunnlag for videreføring eller avvikling.

For mer informasjon om nasjonalt styringssystem for nasjonale tjenester, [se regjeringens nettside](#).

De regionale helseforetakene kan etablere og avvikle regionale funksjoner og kompetansesentre. Den enkelte region velger selv hvilke av disse sentrene de ønsker synliggjort på portalsiden.

Helse Midt-Norge

Helse Nord

Helse Sør-Øst

Helse Vest

2021

2020

2019

2018

2017

2016

2015

2014

2013

2012

2011

2010

2009

Nasjonal behandlingstjeneste

Flerregional behandlingstjeneste

Organisering av rapportering og vurdering

Referansegrupper

I løpet av 2023:

RHF-enes servicemiljø vurderer mandat og behov for eventuelle endringer i oppfølging av og bistand til referansegruppemedlemmer

Godkjenner årsrapporten og gir en skriftlig tilbakemelding som publiseres på e-Rapport

- vil bli endret – referansegruppen skal i større grad involveres i utarbeidelse av årsrapporten slik at dette ikke blir en egen sløyfe.

Alle nasjonale tjenester skal ha referansegruppe

Deltakere fra alle regioner (inkl. annet sykehus i regionen som har tjenesten) og brukerrepresentant

Ledes av deltaker fra annen region enn den som har tjenesten

Regelmessige møter – fysisk eller digitalt

Vurderer årsrapporten i egne skriftlig vurdering som legges inn i eRapport

Søknader om nye nasjonale tjenester

Søknader om nye nasjonale tjenester

Viktige endringer av styringssystem og veileder for kompetansetjenestene.

Søknadsskjema revidert i tråd med dette våren 2023.

Interregional prosess for søknad om nye tjenester

Felles og samordnet prosess i regionene

Forankring av søknader på regionalt nivå i andre regioner

Krav om prioritering og rangering av søknader i IRF

RHF-enes servicemiljø
skal bistå:

Referansegruppene

Nasjonale
behandlingstjenester

Nasjonale
kompetansetjenester

Nasjonale senter

Nasjonale kvalitets-
og
kompetansenettverk

Takk for
oppmerksomheten!